

MATUMAINI vzw ACTIVITEITSVERSLAG 2020

1. Covid-19 in Congo in 2020

Op 10 maart werden in Congo de eerste besmettingen gemeld. Tot en met 3 januari 2021 werden 18.153 gevallen geregistreerd, waarvan 14.237 (78%) in Kinshasa. De provincie Noord-Kivu volgt als tweede met 1.233 gevallen, dan Congo Centraal met 1.057 en Haut-Katanga met 502. In totaal werden 599 covid-doden geteld.

Dat zijn zeer lage cijfers, rekening houdend met een bevolking van 90 miljoen. Experts verklaren dat door de lage gemiddelde leeftijd (minder dan 20 jaar, tegen 44 in België), het feit dat de Congolezen veel meer in open lucht leven, minder bezwarende factoren zoals overgewicht en hart- en vaatziekten vertonen, en het frequent contact met andere virussen en vaccinatie voor tbc (waardoor gekruiste immuniteit ontstaat). Maar omdat buiten de steden minder getest wordt, is het werkelijke aantal besmettingen zeker sterk onderschat.

Begin 2021 wordt gevreesd voor een versnelling van het aantal nieuwe besmettingen. De website Radio Okapi meldde in december een uitbraak van een zware griep in Kinshasa, met symptomen die doen denken aan Covid-19. Tot en met 25 januari 2021 werden in totaal 22.048 gevallen gedetecteerd en waren 661 Congolezen aan de gevolgen van Covid-19 overleden. Dat zou betekenen dat er in minder dan een maand (3 tot 25 januari) bijna 4.000 nieuwe besmettingen gedetecteerd werden, tegen 18.000 op tien maanden in 2020. Als die trend doorgaat, is er inderdaad naar Congolese normen sprake van een nieuwe golf

In Congo werden min of meer dezelfde maatregelen genomen als bij ons. De bevolking werd gevraagd mondkapjes te dragen. In Lubumbashi werd de bevolking gevraagd om tijdens het weekeind van 18-20 september thuis te blijven. In Kinshasa

werd tijdens het weekeind van 18-20 december het aantal aanwezigen bij feesten en begrafenissen beperkt tot tien personen. Maar, met een understatement: we mogen aannemen dat de naleving van die maatregelen niet algemeen was.

In maart 2020 werden de scholen gesloten en ze zijn pas in september 2020 voorzichtig herbegonnen, om begin januari 2021 opnieuw te sluiten. De situatie is einde januari redelijk complex. Basisscholen en secundaire scholen kunnen werken maar dat zal zeker niet algemeen zijn. Het hoger en universitair onderwijs blijft gesloten. Volgens de regering zijn er in 13 van de 26 provincies zeer weinig nieuwe besmettingen gedetecteerd en kan daar het academisch jaar hervatten. Maar dat geldt voor dunbevolkte provincies, niet voor de steden en al zeker niet voor Kinshasa en Lubumbashi.

Experten waarschuwen dat de sociale en economische gevolgen op middellange en lange termijn erger zullen zijn dan de gezondheidsproblemen. Zelfs bij een beperkte en korte lockdown vallen in de informele economie (95% van de Congolezen) de inkomens weg. Twee voorbeelden. In Lubumbashi moesten de chauffeurs van de gele taxi's en taxi-bussen die het openbaar vervoer verzekeren het aantal passagiers beperken. Het directe gevolg is minder inkomen voor de chauffeurs en hun families. Op 14 januari 2021 manifesteerden leerkrachten uit het niet-gesubsidieerd onderwijs voor het gebouw van de provinciale regering. Zij vroegen steun omdat ze al zeven maanden niet betaald zijn (hun lonen worden betaald uit schoolgelden van de ouders maar de scholen bleven lang gesloten) en ze eisten ook een verhoging van de lonen (het min of meer statutaire loon bedraagt 170 dollar per maand in de steden maar weinig leerkrachten krijgen dat bedrag). Er zijn dus meer Congolezen in extreme armoede beland, temeer omdat door beperkingen op het wegvervoer de prijzen van basisvoedsel zoals maïsmeel stegen.

Op gezondheidsvlak wordt gevreesd voor gevolgen op langere termijn. Het gezondheidssysteem heeft tot nu toe goed stand gehouden maar, omdat geld en gezondheidspersoneel afgeleid worden naar de bestrijding van de pandemie, wordt gevreesd voor een daling van het aantal medisch begeleide geboorten en een lichte stijging van kinder- en moedersterfte. Het is mogelijk dat er minder middelen zullen zijn voor vaccinaties tegen mazelen en voor de behandeling van malaria. Een recente prognose van de Wereldgezondheidsorganisatie rekent voor dat het bijkomend aantal doden door malaria in Afrika kan oplopen tot 100.000 per jaar (overwegend kinderen) bovenop de bijna 600.000 die nu al sterven. Die oversterfte kan het gevolg zijn van onderbrekingen in de verdeelketens van middelen voor malariapreventie en -behandeling. Op 24 december meldde Radio Okapi dat de provincie Kwango niet meer in staat is om alle malariazieken de voorgeschreven behandeling te geven. De laatste gratis verspreiding van muskietennetten dateert van 2016.

En dan is er nog de kwestie van de beschikbaarheid en toediening van vaccins. De website *Development reimagined* meldde op 11 januari 2021 dat de 55 Afrikaanse

landen samen ongeveer 260 miljoen vaccindosissen bestelden, meestal bij het Britse Astra Zeneca en het Chinese Sinopharm. Dat is 3,4% van alle dosissen die mondiaal besteld zijn en slechts voldoende om 10 procent van de bevolking van Afrika (1,35 miljard!) te vaccineren. Die 260 miljoen dosissen zijn daarenboven zeer ongelijk verdeeld tussen de landen, met relatief veel dosissen voor landen in Noord-Afrika. Alles samen hebben tot begin 2021 slechts 21 landen bestellingen lopen.

Onder impuls van de Wereldgezondheidsorganisatie en GAVI (Vaccine Alliance, met o.a. de Bill Gates Foundation) werd Covax gelanceerd, een initiatief om tegen 2021 twee miljard dosissen ter beschikking van ontwikkelingslanden te stellen. Het vaccin zou gratis zijn voor lage-inkomenslanden zoals Congo, maar midden-inkomenslanden zoals Zuid-Afrika en Gabon zouden moeten betalen. Covax heeft tot nu 6 miljard dollar toegezegd gekregen maar een toezegging is nog geen effectieve betaling en er zijn dus niet genoeg middelen om contractuele bestellingen te plaatsen. Bill Gates heeft gewaarschuwd dat de vaccinaties in lage-inkomenslanden niet voor 2022 op gang zullen komen. De Wereldgezondheidsorganisatie liet op 20 januari 2021 weten: “Terwijl rijke landen grote hoeveelheden vaccins opkopen, zijn in Guinee in West-Afrika slechts 25 dosissen van het Covid-19 vaccin toegediend. We staan voor een catastrofaal moreel falen.”

2. Onze partners in 2020

Natuurlijk deed de pandemie zich ook bij onze partners gevoelen. De scholen werden gesloten en bij Mirador werd het vormingsprogramma voor vrouwen een aantal weken onderbroken en was er ook een tegenslag in het varkensproject van de vrouwengroep in Kamilombe (zie verder). Maar dankzij bijkomende ondersteuning vanuit België, met subsidies van de stad Geel en ACV Metea provincie Antwerpen en giften van onze donoren, konden de activiteiten voortgezet worden en werden zelfs enkele nieuwe acties gestart.

Foto – Varkensstal na stormwind

Aalmoezeners van de Arbeid

In **Kimbeimbe** werd in het *Complexe Scolaire St Augustin* een nieuw sanitair blok in gebruik genomen. Dat was nodig vanwege de sterke aangroei van het aantal leerlingen de voorbije vijf jaar. Positief is dat onze Congolese vrienden zelf een externe financier gevonden hebben.

Het gezondheidscentrum *St Marcel* werkt weer helemaal normaal nadat het in december 2019 te lijden had van een brand die van een buur overgeslagen was. Omdat die buur de voorschriften voor de opslag van brandstoffen niet nageleefd heeft, loopt er nog steeds een juridische procedure

In **Kamboye** hebben wij 3 projecten gesteund. In de parochie St Hubert werd in 2019 op kleine schaal gestart met maïsproductie. Wij hebben de aankoop van zaden gefinancierd voor de uitbreiding van de bebouwde oppervlakte van 1 tot 2,5 ha. Daarmee kan de productie van het basisvoedsel (maïsmeel) meer dan verdubbeld worden en dat is belangrijk voor de bestrijding van armoede.

Foto - Mais – basisvoedsel in Katanga

De voorbije jaren hebben wij bijgedragen aan de bouw van vier klaslokalen voor het *Institut Technique Médicale*. In een gebied waar weinig andere beroepsopleidingsmogelijkheden zijn, blijft het ITM een belangrijk kanaal voor de vorming van geschoold medisch personeel en voor de promotie van jonge vrouwen. Matumaini stelt elk jaar studiebeurzen ter beschikking.

Foto : Kambove ITM groep verpleging in opleiding

De bouw van 12 klassen voor de lagere school St Theofiel Théophile is begonnen. De school gebruikt nu in de namiddag de lokalen van de secundaire school Kiwewe maar daardoor is het aantal uren per dag beperkt. Toch steeg het aantal leerlingen van 305 in het schooljaar 2013/14 tot 569 in het schooljaar 2018/19. De bouw wordt voor het grootste gedeelte gefinancierd door de Aalmoezeniers hier in België. Matumaini heeft in 2020 een beperkte financiële bijdrage geleverd en verzorgt de opvolging van de contacten met de provincie Limburg, die een deel van de bouwkosten financiert. De nieuwe school moet in september 2021 de deuren openen.

Foto – Kambove – St.Téophile school in opbouw

Het Sint Janscollege in Meldert heeft zoals de voorgaande jaren de lagere school in **Kandulwe** gesteund door het overgrote deel van de lonen van de leerkrachten te betalen.

Fondation Mira d'Or

FMO (of ook Mirador) is een Congolese vzw die in 2016 werd opgericht en als doelstellingen heeft: i) elementaire beroepsopleidingen organiseren voor vrouwen die in de informele economie werken, (ii) gezondheidszorgen aan lage kostprijs aanbieden en (iii) informeren over moderne methoden van gezinsplanning en gezinnen begeleiden bij de keuze van een methode. De activiteiten kaderen binnen de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen, in het bijzonder de strijd tegen armoede (doelstelling 1) en capaciteitsversterking van vrouwen (doelstelling 5).

In normale jaren worden in het vrouwencentrum in de **cité Katuba** (Lubumbashi) twee vormingsprogramma's van vijf maanden georganiseerd, waaraan telkens 50 tot 60 vrouwen deelnemen (soms volgen ook enkele mannen een initiatie in informatica of autorijlessen). Zij volgen een beroepsopleiding naar keuze (kleding, haartooi en esthetica, alfabetisering of computer) en een aantal lessen over opvoeding van kinderen en relaties man-vrouw. Hierbij hoort ook de informatie over gezinsplanning. Een gespecialiseerde arts geeft les en begeleidt bij de keuze van een moderne methode van gezinsplanning.

Een eerste sessie was begonnen in december 2019 met 56 deelnemers: 44 voor kleding, 7 voor esthetica (haartooi) en 5 voor informatica. Door de coronacrisis werd het programma in maart 2020 onderbroken en pas in augustus verdergezet. In november is een tweede programma gestart met 88 deelnemers, waarvan 59 voor kleding.

Tijdens de onderbreking van de cursussen hebben de vrouwen niet stil gezeten. Tussen 10 april en 31 mei werden meer dan 12.000 mondkapjes gemaakt en op strategisch doordachte wijze uitgedeeld aan Congolezen die een groot risico op besmetting lopen: de chauffeurs van de gele taxi's, taxi-bussen en taxi-moto's (het openbaar vervoer in Lubumbashi) en aan vrouwen die op de markten hun waren verkopen; verder in enkele bedrijven en aan medewerkers van lokale radio- en televisiestations en van de nationale radio en televisie RNTC (belangrijk voor de verspreiding van info!). In een aantal wijken werd rondgereden en met luidsprekers informatie gegeven. Het overgrote deel van de mondkapjes werd gratis rondgedeeld maar drie bedrijven betaalden voor mondkapjes voor hun personeel zodat er een gedeeltelijke autofinanciering van de actie was. De actie werd zeer op prijs gesteld door de lokale autoriteiten.

Foto – Actie Preventie Covid

In de rand rond Lubumbashi is een vrouwengroep actief in enkele dorpen. In **Kamilombe** (10 km buiten Lubumbashi) werd in 2019 begonnen met de bouw van een varkensstal. Begin oktober 2020 was er een kleine tegenslag: een windhoos rukte een deel van het dak weg en hierdoor werden ook enkele muren zwaar beschadigd. De schade werd snel hersteld en dat was ook nodig omdat het regenseizoen einde oktober begint. Over het hele jaar 2020 leverden een beer en drie zeugen 96 levend geboren biggen. 19 kleine varkentjes werden verkocht, enkele stierven of werden geslacht voor het Kerstfeest. Het jaar 2021 begon met 66 biggen. De verkoop moet geleidelijk stijgen om dit project financieel zelfstandig te maken en te laten bijdragen aan de financiering van andere activiteiten van Mirador

In **Kibulu** (een buurdorp van Kamilombe) is een terrein van 4 ha gekocht voor de productie van maïs, maniok en zoete aardappelen. De doelstellingen zijn drievoudig: (i) voedsel voor het eigen verbruik van de leden produceren, (ii) de kwaliteit van de voeding verhogen en ondervoeding bij kinderen tegengaan, en (iii) door de verkoop van een deel van de productie bijdragen tot een grotere autofinanciering van de activiteiten van FMO. Ook dit project kadert binnen de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen, met name de doelstellingen 2 en 5. De eerste oogst zal midden 2021 zijn. Voor dit project hebben wij een subsidie ontvangen van 11.11.11, dat in opdracht van de provincie Antwerpen een fonds voor kleine projecten van vierdepijlers (zoals Matumaini) beheert.

Verzendingen van school- en medisch materiaal

We hebben in 2020 acht verzendingen gedaan: meer dan 50 computers, minstens 15 naaimachines, tientallen schoolbanken en stoelen, materiaal voor een kapsalon, medisch materiaal en matrassen. Wij danken de organisaties die deze goederen ter beschikking stelden: CVO-Pulse dat de computers leverde die in de hogeschool

Thomas More Geel voor hergebruik klaar gemaakt werden, de Karel de Grote hogeschool uit Antwerpen voor de schoolmeubelen.

Deze goederen zijn gestuurd naar de verschillende partners waarmee wij in de loop van de voorbije tien jaar samengewerkt hebben. Schoolbanken en stoelen gingen naar de verschillende scholen van de Aalmoezeniers, het medisch materiaal en de matrassen naar de gezondheidscentra St Marcel in Kimbeimbe en St Jean in de cité Ruashi in Lubumbashi en naar het *Centre Balou* in Kimbeimbe. Computers en naaimachines gingen naar de *Espace culturel de la jeunesse* in de wijk Kasungami, dichtbij het vrouwencentrum Mirador, en naar Mirador zelf. Van een Geels kapsalon dat zijn interieur vernieuwde kregen wij een grote hoeveelheid materiaal dat nu wordt gebruikt in de beroepsopleiding Esthetica van Mirador.

De computers gingen vooral naar de vakbond *Confédération Syndicale du Congo* (CSC) voor de eigen werking en voor twee scholen in de cité Katuba (Ujamaa in de wijk Matshipishu en Imelda in de wijk Golf). LBC-ACV veranderde zijn naam in Pulse-ACV en schonk de voorraad van het oude groene propagandamateriaal aan CSC Congo.

3. Solidariteitsacties en informatieve activiteiten in België

Door de coronapandemie konden vanaf maart 2020 vrijwel geen solidariteitsacties en sponsoractiviteiten meer doorgaan. In januari waren er nog wel het jaarlijkse Driekoningenzingen in **Laakdal** en een informatie-avond voor KWB **Boechout**.

Leden of sympathisanten van Matumaini bleven actief in de Derde Wereldraden/Mondiale Raden in vijf gemeenten: **Boechout, Geel, Kasterlee, Laakdal en Mortsel**. We bleven natuurlijk ook lid van de 4depijlersteunpunt van 11.11.11. en namen deel aan de **Zevende dag van de 4de Pijler** op 7 maart in het Vlaams Parlement. Het project Mirador werd daar genomineerd in de campagne *Changemakers*.

5. Inkomsten en uitgaven in 2020

Beschikbaar op 1 januari 2020	
➤ Bankrekening Matumaini	4.425,76
➤ Solidariteit om Leven	2.579,88
➤ Totaal	7.005,64
Inkomsten	
➤ Solidariteitsacties	3.313,27
➤ Individuele donateurs	11.710,28
➤ Giften van verenigingen of organisaties	30.497,50
➤ Gemeenten	12.533,95
➤ Totaal	58.055,00
Uitgaven	
➤ Administratie- en bankkosten	63,00
➤ Verzendingen Wereldmissiehulp	8.529,00
➤ Projecten	43.209,20
➤ Totaal	51.801,20
Beschikbaar op op 31 december 2020	
➤ Bankrekening Matumaini	6.694,25
➤ Solidariteit om Leven	6.565,19
➤ Totaal	13.259,44

Enkele details van de inkomsten:

- Zoals de vorige jaren ontvingen wij ook in 2020 subsidies van de gemeenten Boechout, Geel, Laakdal en Mortsel
- Organisaties of verenigingen die onze projecten financieel gesteund hebben: 11.11.11 (Fonds voor de vierdepijlers), de school St Gabriël Boechout, Wereldmissiehulp en verschillende organisaties van het ACV (ACV provincie Antwerpen, ACV Pulse, ACV Metea provincie Antwerpen, Christelijk Onderwijzersverbond en Christelijke Onderwijscentrale).
- Via Solidariteit om Leven (giften die recht geven op belastingvermindering) werd meer dan 11.700 euro aan individuele giften ontvangen.

Daarnaast blijven wij ook betrokken bij projecten in Katanga waarvan de financiering niet (of slechts gedeeltelijk) via Matumaini verloopt:

- de Sociale School Lubumbashi: sponsors zijn de niet-gouvernementele organisatie WSM (*We Social Movements*, vroeger Wereldsolidariteit) en het ACV. 2021 wordt een belangrijk jaar voor de Sociale School omdat het

vijfjarenprogramma 2017-2021 dat door de WSM gefinancierd wordt, ten einde loopt. De school moet door haar activiteiten bewijzen dat de opname in een nieuw programma 2022-2026 van WSM verdiend is.

- de lagere school in Kandulwe : sponsor is zoals de voorgaande jaren het Sint Janscollege in Meldert.